

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK.

A R R E S T

**nr. 196.092 van 15 september 2009
in de zaak A. 193.848/XII-5940.**

In zake : XXXX,
 die woonplaats kiest bij
 advocaten J. De Lien en Z. Othman,
 kantoor houdende te Antwerpen,
 Broederminstraat 38

tegen :

het GEMEENSCHAPSONDERWIJS, vertegenwoordigd door de
scholengroep 1,
dat woonplaats kiest bij
advocaat M. Stommels,
kantoor houdende te Antwerpen,
Amerikalei 220, bus 14.

DE RAAD VAN STATE, XIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat XXXX op 5 september 2009 heeft ingediend waarin bij uiterst dringende noodzakelijkheid de schorsing wordt gevorderd van de tenuitvoerlegging van “het schoolreglement 2009-2010, inwerkingtreding 01.09.2009” en van “de feitelijke beslissingen van 1 september 2009, 2 september 2009, 3 september 2009 en 4 september 2009 waarbij [haar] de toegang tot de school en het bijwonen van de lessen werd geweigerd”;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gelet op de beslissing van de kamervoorzitter om de zaak overeenkomstig artikel 90, § 1, derde lid, te verwijzen naar een kamer met drie leden;

Gelet op de beschikking van 7 september 2009 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 8 september 2009, om 10.30 uur;

Gehoord het verslag van staatsraad G. van Haegendoren;

Gehoord de opmerkingen van advocaten J. De Lien en Z. Othman, die verschijnen voor verzoekster, en van advocaat M. Stommels, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het andersluidend advies van eerste auditeur D. Mareen;

Gelet op de artikelen 17 en 18 en titel VI, hoofdstuk II, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State,

OVERWEEGT WAT VOLGT :

I. De feitelijke gegevens van de zaak

1.1. Verzoekster is sedert het schooljaar 2006-2007 leerling aan het koninklijk atheneum 1 te Antwerpen, een school die behoort tot de scholengroep 1 van het Gemeenschapsonderwijs.

Tijdens het schooljaar 2008-2009 behaalt zij, na het afleggen van een uitgestelde proef op 28 augustus 2009, een oriënteringsattest A.

Thans is zij ingeschreven voor het tweede jaar van de derde graad kantoor (BSO).

1.2. Over kledijvoorschriften bepaalde het schoolreglement 2007-2008 :

“In een openbare school als de onze impliceert de scheiding tussen kerk en staat de afwezigheid van religieuze symbolen. Een uitzondering op de regel wordt echter toegestaan voor leerkrachten levensbeschouwelijke vakken. Omwille van de open en actiefpluralistische visie die onze school nastreeft, aanvaarden we ook dat leerlingen een hoofddoek dragen maar enkel volgens de kledingvoorschriften. We beseffen dat sommige leerlingen belang hechten aan de hoofddoek als cultureel en/of religieus symbool maar kunnen geenszins aanvaarden dat medeleerlingen onder druk worden gezet om de hoofddoek of een ander religieus symbool te dragen.”

1.3. Op 24 juni 2008 meldt de directeur van het atheneum aan de raad van bestuur van de scholengroep dat vele inspanningen worden gedaan om de dialoog tussen wetenschap en religie open te houden, dat deze inspanningen “momenteel” worden tegengewerkt “door een harde kern van een tiental

fundamentalistische meisjes” die verschijnen “in lange zwarte gewaden en weigeren bepaalde zaken in de lessen uit te voeren omdat deze in strijd zouden zijn met hun religie”. De directeur voegt er aan toe dat het atheneum door middel van mentoren probeert in te gaan tegen deze fundamentalistische visie en de dialoog verder wenst open te houden. Het schoolreglement 2008-2009 bepaalt aldus :

“Vermits onze campus, door de vele nationaliteiten, een spiegel is van de maatschappelijke realiteit, is het noodzakelijk dat de leerling respect toont voor elke levensbeschouwing. Dit niet alleen voor de cultuuruiting op zich, maar ook als bron voor persoonlijke verrijking. Elk gedrag dat deze schoolfilosofie aantast zal gesanctioneerd worden.

In een openbare campus als de onze impliceert de scheiding tussen kerk en staat de afwezigheid van religieuze symbolen. Een uitzondering op de regel wordt echter toegestaan voor leerkrachten levensbeschouwelijke vakken.

Omwille van de open en actiefpluralistische visie die onze school nastreeft, aanvaarden we ook dat leerlingen een hoofddoek dragen. We beseffen dat sommige leerlingen belang hechten aan de hoofddoek als cultureel en/of religieus symbool maar kunnen geenszins aanvaarden dat medeleerlingen onder druk worden gezet om de hoofddoek of een ander religieus symbool te dragen. Als je een hoofddoek draagt, doe je dat volgens de richtlijnen :

- Bij het dragen van een hoofddoek, worden het voorhoofd en het gelaat volledig vrij gelaten.
- Schouder- en lange gewaden zijn niet toegestaan.
- Het dragen van een hoofddoek tijdens de lessen L.O. en sport is niet toegestaan.

Bij het niet naleven van de voorschriften wordt je de toegang tot de school ontzegd totdat jouw kleding voldoet aan de normen van het schoolreglement.”

1.4. Op 22 juni 2009 vergadert de schoolraad, onder meer over het schoolreglement. De bespreking wordt als volgt genotuleerd :

“De Raad wordt op de hoogte gebracht van de beslissingen die door de directie en de algemene leraarsvergadering van 22 juni werden genomen inzake de nieuwe kledijvoorschriften die zullen worden opgenomen in het nieuwe schoolreglement en de leefregels van de school. Mevrouw [H., directeur] licht deze voor de Raad toe. Mevrouw [C.] - enige aanwezige allochtone ouder - protesteert tegen deze beslissingen. Zij verwijst hierbij naar de ‘tussenoplossing’ die vorig jaar door de school werd uitgewerkt, en die ook omstandig werd besproken binnen de Raad. Mevr. [C.] vraagt daarom ook waarom deze ‘tussenoplossing’ niet kon worden aangehouden, en laakt het tijdstip en de methodiek van de voorliggende beslissing. Mevr. [H.] verklaart omstandig waarom dit niet kon, en verdedigt het aangehouden beslissingsproces. De afspraken omtrent de tussenoplossing (geen lange en geen schoudergewaden, gelaat volledig vrij) werden voortdurende met de voeten getreden. De directie wil op geen enkele manier de slaagkansen van de leerlingen hypothekeren. Vermits deze beslissing vrij emotioneel ligt werd besloten dit na de examens mee te delen. Zo kunnen de leerlingen tijdens de vakantie hierover in alle rust nadenken en kunnen ze beslissen of ze al dan niet naar een andere school gaan. De Voorzitter herinnert er de leden aan dat de Raad een adviesorgaan is, en -gezien er blijkbaar geen unanimititeit onder de leden bestaat- vraagt om een stemming voor een advies over de genomen

beslissingen. Die stemming wordt gehouden, en de uitslag daarvan is zeven (7) stemmen voor, een (1) stem tegen. De Raad adviseert dus positief.”

1.5. Op 23 juni 2009 richt de directeur van het atheneum volgend schrijven aan de ouders en de leerlingen :

“Betreft : Invoering van nieuw schoolreglement vanaf 1 september 2009
Zoals jullie weten voert het Koninklijk Atheneum Antwerpen sinds jaren een doorgedreven gelijke kansenbeleid en een open dialoog tussen levensbeschouwingen en culturen.
We beschouwen immers de verschillen tussen mensen als een verrijking voor onze samenleving.
In onze school staan algemeen aanvaarde menselijke waarden centraal zoals wederzijds respect, de vrijheid van het individu, de vrije meningsuiting, de universele rechten van de mens, de scheiding van kerk en staat, de gelijkwaardigheid man-vrouw en het vrij wetenschappelijk onderzoek.
Wederzijds respect voor elkaar betekent ook dat we ons dagelijks laten leiden door de universele morele regel van de wederkerigheid: ‘Behandel een ander zoals je zelf behandeld wil worden’.
Vandaag merken we dat de gelijkwaardigheid en de vrijheid van onze leerlingen in het gedrang komt en dat de situatie zou kunnen ontstaan dat leerlingen zich onder sociale druk verplicht voelen om politieke en religieuze symbolen zoals de hoofddoek te dragen.
Daarom hebben wij, om onze leerlingen te beschermen, ervoor gekozen om vanaf 1 september 2009 het dragen van deze symbolen binnen de school en tijdens schoolgebonden activiteiten niet meer toe te laten.
Op woensdag 24 juni 2009 organiseren wij om 19u00 een informatievergadering in onze school.
U kan hier terecht met uw vragen of bemerkingen omtrent deze maatregel.
Wij hopen dat u begrip kan opbrengen voor deze beslissing, we willen een school zijn waar iedereen welkom is en zich goed voelt.”

Deze brief is, naar verwerende partij verklaart, op 23 juni 2009 als volgt verspreid onder de leerlingen :

“Alle klassen moesten na het afleggen van hun examen in de voormiddag nablijven voor een toespraak van de directie. De leraren die het examen afnamen en/of toezicht hadden, hielden de leerlingen in het klaslokaal.
Mevrouw [H., directeur] kwam dan persoonlijk langs in de klassen, vergezeld door mevrouw [G., adjunct-directeur] en mevrouw [K., leerlingenbegeleidster].
Na mondelinge mededeling en motivatie van de wijziging van het schoolreglement kreeg elke leerling de brief overhandigd door mevrouw [G.] en mevrouw [K.]. Slechts na ontvangst van deze brief konden zij het klaslokaal verlaten.”

De tekst van het schoolreglement 2009-2010 in kwestie luidt :

“Vermits onze campus, door de vele nationaliteiten, een spiegel is van de maatschappelijke realiteit, is het noodzakelijk dat de leerling respect toont voor

elke levensbeschouwing. Dit niet alleen voor de cultuuruiting op zich, maar ook als bron voor persoonlijke verrijking.

We voeren hier rond dan ook voortdurend een interlevensbeschouwelijke en interculturele dialoog waarbij we respect hebben voor éénieders standpunt en overtuiging.

We respecteren ook dat sommige leerlingen belang hechten aan de hoofddoek als cultureel en/of religieus symbool in de privésfeer.

Om de gelijkwaardigheid en de vrijheid van het individu te waarborgen, alsook ter bescherming van de levensbeschouwelijke vrijheid van alle leerlingen, is het dragen van politieke en religieuze symbolen op school en bij alle schoolgebonden activiteiten verboden.

Elk gedrag dat deze schoolfilosofie aantast zal gecorrigeerd en desgevallend gesanctioneerd worden.

Bij het niet naleven van de voorschriften wordt je de toegang tot de school ontzegd totdat jouw kleding voldoet aan de normen van het schoolreglement.”

1.6. Op 1 september 2009 begeeft verzoekster zich, naar zij uiteenzet in het inleidend verzoekschrift, naar de school maar daar krijgt zij te horen dat zij haar hoofddoek diende af te zetten, “anders werd haar de toegang tot de school en bijgevolg het volgen van de lessen geweigerd.”

Aan verzoekster wordt alleszins op 1 september 2009 volgend document voorgelegd ter ondertekening :

“Voor leerlingen die reeds ingeschreven waren

Aan [naam van verzoekster] 6 kantoor

U is ingeschreven in het KA Antwerpen en vraagt thans om een weigeringsattest van inschrijving op te maken.

U geeft hierbij te kennen dat u niet instemt met het schoolreglement.

Het Decreet betreffende gelijke onderwijskansen-I van 28/06/2002 bepaalt : Artikel III. 1. § 4. Behoudens definitieve uitsluiting, geldt een inschrijving van een leerling in een school voor de duur van de hele schoolloopbaan in die school.

Huidig document is géén weigering tot inschrijving.

U bent ingeschreven voor het schooljaar 2009-2010 in het KA Antwerpen.

U dient zich tijdens uw verdere schoolloopbaan in het KA Antwerpen te houden aan de bepalingen van het schoolreglement.

Een schending van het schoolreglement wordt beteugeld door orde- en tuchtmaatregelen.”

Verzoekster zet over het vervolg in haar verzoekschrift nog uiteen :

“Verzoekster heeft geweigerd dit document te ondertekenen en ontving kopie van de schooldirectie.

Op 3 september verandert de directie van strategie en laat verzoekster, die aan de schoolpoort staat samen met nog andere leerlingen, die ook de toegang werd geweigerd, binnen. Ze bracht hen naar een afzonderlijk lokaal, met als mededeling dat het ging om een afwezigheid attest af te leveren. Verzoekster

tekent de afwezigheidslijst, waarna de directie bijkomend noteert dat, de leerlingen die de lijst hebben ondertekend de school zijn binnengedrongen, de andere leerlingen hebben aangezet tot vertrek en de lessen saboteren. Deze lijst werd door een aanwezige leerkracht die niet akkoord kon gaan met deze gang van zaken vernietig[d], waarop verzoekster samen met andere leerlingen het lokaal en de school heeft verlaten.”

Volgens verwerende partij is het niet een leerkracht, maar een oud-leerling die het document heeft verscheurd waarover verzoekster het heeft.

II. De ontvankelijkheid van de vordering

A. Het “schoolreglement 2009-2010”

2. Verzoekster betoogt dat haar tot bij het afleggen van de uitgestelde proef op 28 augustus 2009 nooit verbod werd opgelegd een hoofddoek op school te dragen, dat haar op 1 september 2009 aan de schoolpoort mondeling werd meegedeeld dat het schoolreglement was gewijzigd, dat zij een exemplaar vroeg van het nieuwe reglement en het niet kreeg, dat zij diligent handelt door binnen vijf dagen op te komen nadat zij “feitelijk geconfronteerd werd met de uitvoering van het ‘nieuwe’ schoolreglement” en dat zij “tot op heden” geen “nieuw” schoolreglement kreeg.

Verwerende partij werpt in de nota met opmerkingen in een exceptie op dat, nu het verzoekschrift dateert van 5 september 2009, verzoekster dient aan te tonen dat zij geen kennis had van de beslissing die zij wenst te bestrijden vóór 7 juli 2009. Verzoekster was echter reeds eind juni op de hoogte van de beslissing. Bovendien is er zo een grote aandacht rond geweest in de media dat verzoekster niet in ernst kan volhouden dat zij slechts op 1 september aan de schoolpoort kennis heeft gekregen van het schoolreglement.

Ter terechtzitting antwoordt de raadvrouw van verzoekster nog dat het exemplaar van het schoolreglement dat weliswaar bij het verzoekschrift is gevoegd haar bezorgd werd door een andere leerling en dat verzoekster zelf er van verwerende partij nog steeds geen ontving. Zij betwist dat verzoekster persoonlijk de brief van 23 juni 2009 overhandigd heeft gekregen en meent dat, ingrijpend als de beslissing was, van verwerende partij toch minstens verwacht mocht worden dat zij de leerlingen voor kennisneming en ontvangst zou laten aftekenen.

3. Uit de vordering -zowel de uiteenzetting van de feiten als de aangevoerde middelen- blijkt dat verzoekster niet het gehele schoolreglement 2009-2010 aanvecht, maar enkel en welbepaald het daarin opgenomen verbod, opgelegd aan de leerlingen, om tijdens het schooljaar 2009-2010 politieke en religieuze symbolen zoals de hoofddoek te dragen op school en bij schoolgebonden activiteiten (hierna ook kortweg : het verbod).

Door dit verbod in te voeren stelt de directeur geen rechtshandeling met individuele strekking; het betreft daarentegen een bestuurshandeling met een algemene draagwijdte, die als onderdeel van het schoolreglement 2009-2010 als zodanig niet aan de belanghebbende moet worden betekend, behoudens wanneer de regelgeving daar uitdrukkelijk toe zou verplichten.

4. Een dergelijke verplichting wordt vooralsnog te dezen niet bespeurd.

Weliswaar moeten bij -zelfs voorafgaand aan- een eerste inschrijving de ouders en de (toekomstige) leerling, blijkens artikel III.1., § 2, van het decreet van 28 juni 2002 betreffende de gelijke onderwijskansen-I, in kennis worden gesteld van het pedagogisch project en het schoolreglement van de school en de inschrijving “wordt genomen na instemming van de ouders met dit project en dit reglement.”

Verzoekster is evenwel geen leerling met een eerste inschrijving, zij is reeds enkele schooljaren leerling aan het koninklijk atheneum en, luidens artikel III.1., § 4, van het decreet van 28 juni 2002, “behoudens definitieve uitsluiting, geldt een inschrijving van een leerling in een school voor de duur van de hele schoolloopbaan in die school.” Voormeld artikel III.1., § 2, lijkt te dezen dan ook niet van toepassing.

5. Aan de Raad van State is voorts geen regel bekend die voor een reeds ingeschreven leerling een vorm van bekendmaking van het schoolreglement voorschrijft.

Volgens verzoekster zou er te dezen wel een praktijk van bekendmaking van het schoolreglement bestaan, via de inplakking ervan in de schoolagenda van het nieuwe schooljaar. Die beweerde praktijk sluit echter niet uit

dat de bekendmaking van het bestreden verbod ook georganiseerd kan worden op een andere manier die afdoende waarborgen tot effectieve kennisneming inhoudt en die dan ook even goed het vermoeden doet ontstaan dat het bekendgemaakte effectief bekend is. Dit vermoeden van bekendheid is weerlegbaar. Het wordt weerlegd indien de betrokkene, hoewel zij behoort tot de groep voor wie de bijzondere bekendmaking bestemd is, kan aantonen dat het in haar geval niet mogelijk was om door de bijzondere bekendmaking van het bekendgemaakte kennis te nemen.

6. De beslissing van de directeur om het door verzoekster bestreden verbod in te voeren dateert van maandag 22 juni 2009, zoals kan worden afgeleid uit het hiervoor overgeschreven verslag van de schoolraad.

Het onbetwist ingrijpende karakter ervan en de doelstelling om de betrokken leerlingen die met het verbod niet kunnen instemmen tijdig de kans te geven om desgewenst een andere school te zoeken lijken de Raad van State twee valabele argumenten om, zoals te dezen is gebeurd, de nieuwe situatie aan de leerlingen zo spoedig mogelijk bekend te maken en dus zeker niet ermee te wachten tot de aanvang van het volgende schooljaar.

7. Verzoekster ontkent niet dat zij daags nadien -op dinsdag 23 juni 2009, laatste dag van de examens- op school aanwezig was en dat zij in de klas minstens de mondelinge bekendmaking heeft beluisterd en de toelichting, door de directeur, van het verbod om met ingang van 1 september 2009 op school en bij schoolgebonden activiteiten religieuze symbolen -in het bijzonder de hoofddoek- te dragen. Zij betwist zelfs niet uitdrukkelijk dat zij toen reeds bekend was met de aan alle leerlingen en ouders gerichte brief van 23 juni 2009 die aan de aanwezige leerlingen is bezorgd, maar verweert zich opvallend enkel met de stelling dat er geen bewijs voorligt dat die brief daadwerkelijk en met ontvangstbewijs aan haar is overhandigd. Om het vermoeden van bekendheid te doen vervallen is dit verweer echter niet pertinent, nu immers de bestreden beslissing niet van die aard lijkt dat een individuele betekening ervan aan verzoekster verplicht is.

Dat verzoekster slechts op 1 september 2009 aan de schoolpoort voor het eerst heeft gehoord van het verbod, mist op het eerste gezicht dan ook elke geloofwaardigheid. In de concrete omstandigheden van deze zaak, op grond van de stukken van het administratief dossier en van de toelichting door beide partijen ter

terechtzing, wordt in de huidige stand van de procedure integendeel aangenomen dat de directeur haar beslissing duidelijk en volledig heeft bekendgemaakt aan de leerlingen en dat verzoekster reeds op 23 juni 2009 het bestaan én de strekking van de beslissing van de directeur voldoende nauwkeurig kende om er zich in rechte tegen te kunnen verweren, zodat die bekendmaking de beroepstermijn deed ingaan.

Verzoekster kan voorts niet beweren dat zij op het verkeerde been is gezet omdat zij op 28 augustus 2009 nog tot de school werd toegelaten met een hoofddoek, aangezien het verbod slechts inging op 1 september 2009 en die ingangsdatum als onderdeel van de beslissing ook duidelijk werd gecommuniceerd op 23 juni 2009.

8. De termijn om er een annulatieberoep tegen in te stellen -en dus om de schorsing van tenuitvoerlegging te vorderen- bedraagt voor verzoekster op het eerste gezicht zestig dagen na 23 juni 2009, hetgeen betekent dat ze verstreek op maandag 24 augustus 2009.

De voorliggende vordering is buiten de aldus bepaalde beroepstermijn ingesteld. De exceptie van laattijdigheid vertoont een dergelijke mate van ernst, dat ze in de huidige stand van het geding wordt aangenomen.

B. De "feitelijke beslissingen van 1 september 2009, 2 september 2009, 3 september 2009 en 4 september 2009 waarbij aan verzoekster de toegang tot de school en het bijwonen van de lessen werd geweigerd"

9. Volgens een exceptie van verwerende partij bestrijdt verzoekster met het tweede voorwerp van haar vordering feitelijke beslissingen "die trouwens niet de inhoud hebben die verzoekster hen toeschrijft" en die niet vatbaar zijn voor vernietiging door de Raad van State. Verwerende partij merkt nog op dat verzoekster zelf uit de school is vertrokken en dat de school "zelfs de kans niet [krijgt] een ordemaatregel op te leggen: verzoekster verlaat eenvoudigweg de school als het haar uitkomt", zij "is dan ook ongewettigd afwezig". Verwerende partij verduidelijkt op de terechtzitting nog dat de leerlingen-met-hoofddoek die naar school komen -zij bedoelt : niet de leerlingen die louter voor de schoolpoort manifesteren maar de leerlingen die met hoofddoek voorbij de schoolpoort stappen en vervolgens in het daartoe aangewezen lokaal weigeren de hoofddoek af te

leggen- opgevangen kunnen worden door de school in een aparte studieruimte “om ze alsnog te overtuigen” en ook om verzekeringstechnische redenen.

10. Het is maar wanneer de school er effectief toe zou komen om aan verzoekster wegens haar verzet tegen het schoolreglement de toegang tot de school -en tot de lessen- te weigeren, dat een onderzoek van de door verzoekster aangevoerde grieven pertinentie krijgt.

Op dat ogenblik immers zal de school dienen te verduidelijken of zulk een weigering opgevat is als een ordemaatregel of als een tuchtmaatregel en zal, zo lijkt, de in het tweede middel aangevoerde hoorplicht moeten worden nageleefd.

Op dat ogenblik ook zal een leerling aan wie een orde- of tuchtmaatregel wordt opgelegd wegens de niet-naleving van het verbod in het schoolreglement 2009-2010, voor de rechter de onwettigheid van die individuele toepassing van het reglement kunnen aanvoeren en trachten de rechter op grond van artikel 159 van de Grondwet er toe te bewegen de toepassing van het verbod terzijde te laten, wat dan weer de rechtsgrond kan aantasten van de getroffen orde- of tuchtmaatregel.

De Raad van State bedenkt daarbij wel dat verzoekster zich lijkt te verkijken op het arrest nr. 195.044 van 2 juli 2009 in een andere “hoofddoekenzaak”.

In het arrest nr. 195.044 van 2 juli 2009 lag een beslissing voor die steunde op wat de Raad van State kwalificeerde als een “algemeen principieel verbod”, ingevoerd door de raad van bestuur van een scholengroep, op het dragen van opvallende religieuze symbolen door godsdienstleerkrachten buiten het klaslokaal.

Thans lijkt veeleer een geval voor te liggen waarbij niet de raad van bestuur van de scholengroep op algemeen principiële wijze, maar wel de directeur van een welbepaalde schoolinstelling gemeend heeft in functie van specifieke omstandigheden en telkens voor een schooljaar -zie immers in het feitenrelaas de jaarlijks wijzigende beoordeling van de situatie met dienovereenkomstige aanpassing van het schoolreglement- een beslissing te moeten

nemen die zij kadert in de “algemene en pedagogische organisatie van de school” waarvoor zij bevoegd is op grond van artikel 14, § 1, 1° van het bijzonder decreet van 14 juli 1998 betreffende het gemeenschapsonderwijs. De beslissing wordt door de directeur genomen omdat “leerlingen zich onder sociale druk verplicht voelen om politieke en religieuze symbolen zoals de hoofddoek te dragen”, “om onze leerlingen te beschermen”, “ter bescherming van de levensbeschouwelijke vrijheid van alle leerlingen”, hetgeen op het eerste gezicht niet wijst op een betrachting om op algemene en principiële wijze een invulling te geven aan de neutraliteitsvereiste in het gemeenschapsonderwijs. In haar nota wordt door verwerende partij toegelicht dat het atheneum het verbod “nodig heeft” om twee redenen, ten eerste omdat de druk op meisjes die geen hoofddoek wensen te dragen te groot wordt en ten tweede, omdat ouders hun kinderen inschrijven wegens het toelaten van de hoofddoek en niet wegens het pedagogisch project dat daardoor in gedrang komt.

Een andere vraag is of die door de directeur ingeroepen motieven van schoolorganisatorische aard een deugdelijke grondslag vormen om voor het schooljaar 2009-2010 met het bestreden verbod de door verzoekster gelaakte beperking op de godsdienstvrijheid in te voeren en of zij op basis van de gegevens van het dossier mocht besluiten dat die vooropgestelde dwingende redenen om het verbod aan te nemen ook effectief aanwezig zijn. Nu het onderzoek is beperkt tot de ontvankelijkheidsexceptie, mag die vraag voorlopig open blijven.

11. Vooreerst stelt de Raad van State immers vast dat verzoekster in het feitenrelaas enkel schetst wat op de eerste schooldag zou zijn gebeurd en vervolgens wat er op 3 september 2009 is gebeurd. Zij geeft niet het minste feitenmateriaal dat te situeren is op 2 september 2009 en op 4 september 2009. Die vaagheid verplicht de Raad ertoe om zich te beperken tot wat is voorgevallen op 1 en 3 september 2009.

Verzoekster noemt vervolgens de gebeurtenissen van die data zelf “feitelijke beslissingen”. Zij verklaart met betrekking tot 3 september 2009 in het verzoekschrift dat zij “samen met andere leerlingen het lokaal en de school heeft verlaten”.

Hoewel het schoolreglement én het door verzoekster niet ondertekende document inderdaad alluderen op orde- en tuchtmaatregelen, lijkt het er dan ook op dat met verwerende partij moet worden meegegaan waar zij opwerpt

dat verzoekster zélf het initiatief heeft genomen om buiten de school te blijven dan wel de school te verlaten, zodat er geen aanvechtbare rechtshandeling lijkt te zijn genomen tijdens de eerste schooldagen jegens verzoekster.

12. De exceptie is gegrond.

III. Anonimisering

13. Met toepassing van artikel 2 van het koninklijk besluit van 7 juli 1997 betreffende de publicatie van de arresten en de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid van de Raad van State vraagt verzoekster dat bij de publicatie van het arrest haar identiteit niet wordt opgenomen. Dit verzoek wordt ingewilligd.

IV. Heropening debatten

14. Tijdens het beraad in deze zaak heeft de Raad van het Gemeenschapsonderwijs met een persbericht bekend gemaakt dat hij het dragen van een hoofddoek en andere “levensbeschouwelijke kentekens” in alle scholen van het Gemeenschapsonderwijs heeft verboden. Voor het lopende schooljaar zou er in een overgangsmaatregel voorzien zijn voor die scholen, centra en instellingen die geen verbod op het dragen van levensbeschouwelijke kentekens hadden aangekondigd.

Nu uit wat voorafgaat reeds is gebleken dat de vordering hoe dan ook moet worden verworpen, is er geen reden om naar aanleiding van deze beslissing de debatten in deze zaak te heropenen.

OM DIE REDENEN BESLIST DE RAAD VAN STATE :

Artikel 1.

De vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten van de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, bepaald op 175 euro, komen ten laste van verzoekster.

Artikel 3.

Bij de publicatie van dit arrest wordt de identiteit van verzoekster niet bekendgemaakt.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op vijftien september 2009, door de XIIe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	D. VERBIEST,	kamervoorzitter,
	J. LUST,	staatsraad,
	G. VAN HAEGENDOREN,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

D. VERBIEST.

